Wijze raad tijdens de Klimaatmars

Door Marlies Tjallingii

Zaterdag 12 september was de Klimaatmars. 40.000 mensen kwamen naar Amsterdam. Samen met Sytse en andere Grootouders voor het klimaat stapte ik in de trein naar Amsterdam. We deden mee, luisterden naar inspirerende boodschappen van Babah Tarawally en Joyeeta Gupta
Ik citeer een paar alinea's de website van Milieudefensie van communicatie wetenschapper Zina: https://milieudefensie.nl/actueel/dit-was-de-klimaat-mars-2026

"Wetenschapper Joyeeta Gupta spreekt over de plicht die een land heeft om fossiele brandstof uit te faseren en dat deze visie niet meer ver weg is. Ze eindigt haar speech met een duidelijke oproep: "Neem een besluit, fossiel moet eruit!" We roepen allemaal mee.

Prof. Dr. Joyeeta Gupta is bijzonder hoogleraar Klimaatrechtvaardigheid, Duurzaamheid en Mondiale Rechtvaardigheid, en ook hoogleraar Milieu en Ontwikkeling in het Mondiale Zuiden. Daarnaast bekleedt ze een leerstoel Water aan het IHE-Delft Instituut voor Watereducatie. Zij heeft de Nobel Vredes Prijs (2007) gekregen.

Schrijver, journalist en columnist Babah Tarawally begint met een uitdrukking uit de Ubuntufilosofie: "Ik ben omdat wij zijn. Niet omdat ik denk, of rijk ben, of veel kan kopen of omdat ik succesvol ben. Ik ben omdat wij zijn." Hij roept iedereen op om met hem mee te doen. Want we hebben lang genoeg gezwegen, en dat doen we niet langer.

Babah Tarawally ontvluchtte in 1995 zijn geboorteland vanwege de Sierra Leoonse Burgeroorlog en vroeg asiel aan in Nederland. Tijdens de procedure, die zeven jaar duurde, schreef hij zijn debuutroman De god met de blauwe ogen. Naast schrijver is Tarawally columnist voor Trouw en geeft hij voorlichting en begeleiding aan nieuwkomers in Nederland

Het is indrukwekkend om met zoveel mensen samen te zijn en de urgentie te voelen dat we echt iets moeten doen aan het klimaat om te kunnen blijven leven met elkaar. Ik zit op een stoel vooraan met mensen die ook een stoel nodig hebben. Dat is vol te houden! Sytse loopt met zijn spandoek, waarop staat dat veganistisch eten toch veel beter is voor het klimaat dan vegetarisch, ook al is dat beter dan het eten van vlees, voor de CO2 uitstoot. (resp. 5,2, vegetarisch 4,7 en veganistisch 2,4 kg CO2).
Als we gaan lopen duurt het een uur voordat we van de Dam af zijn en het Rokin op kunnen lopen. We praten onderweg met allerlei mensen die ook mee doen. Dat zijn mooie ontmoetingen. Halverwege besluiten we om niet verder te lopen, maar op een terrasje iets te drinken. We schuiven aan tafel bij twee mannen die daar al een tijdje zitten: de eersten zijn een uur geleden langs gekomen!. We zien de laatsten voorbijkomen, terwijl we onze gember thee drinken. We besluiten om met de metro naar het station Amsterdam Zuid te gaan. Ik loop een beter achter Sytse en Marjolein die met ons optrekt.
Dan houden twee vrouwen mij staande. Ze vertellen dat hun vriendinnen kinderen krijgen en vragen zich af of het verantwoord is om kinderen te krijgen. Ze vragen mij om raad, zien in mij kennelijk de wijze vrouw die misschien iets kan bijdragen aan hun dilemma. Ik vraag hoe oud ze zijn: 30 jaar. Dan vertel ik dat ik getrouwd ben in 1971 en dat we toen dezelfde vraag hadden. We hadden het Rapport van club van Rome gelezen: Grenzen aan de groei. Dat we bedachten toen: als wij geen kinderen krijgen, omdat we ons bewust zijn van de grenzen, en dat mensen die daar niet over na denken wel kinderen krijgen, hoe gaat het dan? We hebben wel kinderen gekregen

en kijk eens wat een mooie bewuste mensen het nu zijn en wat ze in de wereld proberen waar te maken. Ik wens heel veel wijsheid toe en ook dat ze luisteren naar hun gevoel. Ik neem afscheid met een omhelzing Ze bedanken me! Ik voel me emotioneel en rijk dat ik hen dit mag zeggen.
In de wijdingssamenkomst deel ik dit verhaal, dan deelt een van de aanwezigen de volgende dag dat haar zoon ook deze vraag had en dat ze precies hetzelfde heeft gezegd. Nu heeft ze een prachtige kleindochter.

Maandagochtend 14 september lees ik het kalenderblaadje van de Happinez kalender:

Wijze mensen hebben geen advies nodig: dwazen willen er geen.
Een uitspraak van Benjamin Franklin (1706-1790)

Ik citeer:

"Als wijze mensen geen advies nodig hebben en dwazen geen advies willen, wie blijft er dan over? Iedereen daartussenin. Iedereen die bij vlagen wijs is en bij vlagen dwaas is, kan wat advies gebruiken. Bewust aangeven dat je hulp nodig hebt en om advies vragen is vaak al de helft van het antwoord. Je opent de deur naar je eigen wijsheid, zodat iemand die wijsheid kan spiegelen. Vaak heb je zelf al een antwoord gevonden. Hoe je dat merkt? Doordat het advies dat iemand geeft, aanvoelt als iets wat je allang weet, maar wat je was vergeten. Dat is het beste soort advies dat er is."

Wat een bijzondere boodschap en ik heb ervaren dat dit gebeurde bij de twee vrouwen van wie ik de naam ben vergeten. Misschien was dit wel het meest bijzondere wat ik mee maakte bij de Klimaatmars: een diep vertrouwen in de toekomst. (zie ook foto's van de klimaatmars op blz 2 van deze Vriendenkring)
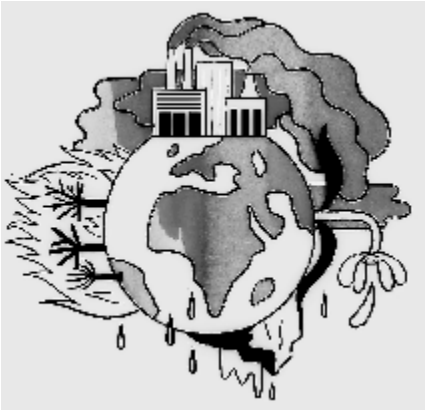
Klimaatrechtvaardigheid houdt in dat we erkennen dat juist degenen die het minst bijdragen aan de CO2-uitstoot, de hoogste prijs betalen. Het betekent ook dat we de landen, bedrijven en mensen die de klimaatcrisis aanjagen, ter verantwoording roepen. Gemarginaliseerde gemeenschappen – en de organisaties die hen bijstaan, zowel in de VS als elders in de wereld – nemen het voortouw in de strijd om zichzelf te beschermen tegen de toenemende gevolgen van klimaatverandering. Wij moeten hen steunen.